

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Vesilain mukainen ojitusilmoitus

Martin Stenbacka

Ojituksesta ilmoittaminen, vesilain 5 luku 6 § (vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä)

- Ilmoitus tehdään muusta kuin vähäisestä ojituksesta.
- Aluehallintoviraston, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai ojitustoimituksen päätöksen perusteella toteutetun ojituksen kunnossapidosta ei tarvitse ilmoittaa, paitsi jos oja voidaan katsoa muuttuneen luonnontilaisen kaltaiseksi uomaksi (vesilain 5 luku 8 § 2 mom.) tai jos kunnossapito voi johtaa vesistön pilaantumiseen.
- Pohjavesialueella ja happamilla sulfaattimailla suoritettavasta ojituksesta ja kunnossapidosta on aina ilmoitettava.

Ojitusilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos

- lupaviranomainen on myöntänyt ojitukselle luvan (paitsi jos ilmoitus vaaditaan lupaehdoissa)
- ojituksesta on pidetty ojitustoimitus (ilmoitus tehdään, jos ojitettava alue sijaitsee happamalla sulfaattimailla)
- kunnan viranomaisen on tehnyt päätöksen ojituksesta (ojituserimielisyys)
- ojitus kuuluu tiesuunnitelmaan tai ratasuunnitelmaan
- ojitus tehdään asemakaavoitetulla alueella (kunnan viranomaisen käsittelee)

Ojitus jatko...

- Metsän kunnostusojitus katsotaan myös ojitukseksi. (Vesilain mukaisten valvonta-asioiden toimintamalliryhmä).
- Happamalla sulfaattimailla ja pohjavesialueilla kaikista ojituksista ja ojituksen täydentämisestä tulee kuitenkin aina ilmoittaa. (Vesilain mukaisten valvonta-asioiden toimintamalliryhmä).
-

Metsäojituksen ilmoituslomake

- <https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesiensuojelu/Metsatalous>
- https://www.miljo.fi/sv-FI/Vatten/Utnyttjande_av_vattenresurser/Torrlagging_av_jord_och_dikning

Ojitusilmoituksessa mainittavat tiedot

- hankkeesta vastaavan nimi ja yhteystiedot;
- hankkeen sijainti rajauksineen (esitettävä myös asianmukaisella kartalla);
- yleiskuvaus kuivatettavasta alueesta;
- selvitys alueen kuivattamiseksi aikaisemmin suoritetuista toimenpiteistä;
- selvitys perattavista ja kaivettavista uomista, vesiensuojelurakenteista ja muista suunnitelluista toimenpiteistä niiden sijaintia osoittavine karttoineen;
- hankkeen toteuttamisen ajankohta ja kesto.
-

Ilmoituksen johdosta luvan tarpeen arvioinnissa huomioidaan mm.

- Esiintyykö hankealueella happamien sulfaattimaiden yleiskartoituksessa todettuja kohteita ja sijoittuuko alue kartoitustietojen mukaan potentiaaliselle esiintymisalueelle.
- Sijaitseeko kunnostusojitusalueella tai sen läheisyydessä suojelualueita, metsälain 10 §:n erityisen arvokkaita elinympäristöjä tai muita arvokkaita elinympäristöjä, luonnontilaisia noroja tai puroja, enintään 1 ha suuruisia lampia, järviä, enintään 10 ha:n fladoja tai kluuvijärviä, lähteitä, pohjavesialueita, vedenottamoita tai kaivoja. Myös luonnontilaisen kaltaiseksi (vesilaki 5 luku 8 § 2 mom.) aikojen kuluessa palautuneiden purouomien mahdollinen sijainti.
- Arviointi hankeen vesiensuojelun taso ja hankkeen vaikutukset Haitallisten vaikutusten riskin arvioinnissa lähtökohtana on, voiko hanke aiheuttaa ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella tai vesilain 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja seurauksia, jolloin hanke siltä osin edellyttäisi vesilain mukaista lupaa.

Happamien sulfaattimaiden kartoituskartta GTK

- <https://gtkdata.gtk.fi/Hasu/index.html>

Ymparisto.fi / miljo.fi

- https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesien_kaytto/Maankuivatus_ ja _ojitus
- <https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesiensuojelu/Metsatalous>
- https://www.miljo.fi/sv-FI/Vatten/Utnyttjande_av_vattenresurser/Torrlaggnin_g_av_jord_och_dikning

Ojitusilmoituksen käsittely

- Ilmoituksesta saatavien tietojen perusteella ELY-keskus ratkaisee, aiheuttaako hanke sellaisia ympäristövaikutuksia, että hankkeelle tulisi hakea lupa vesilain 5 luvun 3 §:n perusteella.

Esim. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto metsäojitusilmoituksen mukaisesta kunnostusojituksesta, jossa saattaa esiintyä happamia sulfaattimaita

- Happamien sulfaattimaiden mahdollisuuden vuoksi ojia ei tule kaivaa syvemmälle kuin aikaisemmat ojitukset, ettei alueen aiempi kuivatussyvyys muutu.
- Jos halutaan ojat syvemmiksi kuin aiemmissä ojituksissa, rikkipitoisuus ja happamuus (pH-arvo) uudella ojitusvyvydellä otetuissa maanäytteissä tulee tutkia. Maanäytteen tutkimustulokset toimitetaan ELY-keskukselle.
- (Jos tutkitun maanäytteen kokonaisrikkipitoisuus ylittää 0,2 %, ts. yli 2000 mg rikkiä kilogrammaa kohti, kyseessä on sulfidipitoinen maa, joka kuivuessaan happamoituu happamaksi sulfaattimaaksi. Sulfidimaa vapauttaa happamuutta aina kastuessaan, mikä puolestaan voi aiheuttaa vesilain 5 luvun 3 §:n luononolojen muutoksen ja ympäristönsuojelulain 3 luvun 2 § 1 mom. 1 kohdan mukaista pilaantumista alueella, jonne kuivatusvedet johdetaan. Happamilla sulfaattimailla kuivatussyvyyden syventämiselle on haettava lupa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta.).

Hankekohtainen happamien sulfaattimaiden kartoitus (WIMLA projekti/ Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus/A. Bonde)

- Profiilitiheys: 5–10 maaperäprofiilia/km² (1 profiili/10 ha).
Näytteenotto voidaan tehdä tiheämmin siinä, missä kuivatussyvyys kasvatetaan eniten.
- Profiilisyvyys: Maaperäprofiilit otetaan suunniteltujen kaivuiden alarajan alapuolelle + 0,5 m.

Esim. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto metsäojitusilmoituksen mukaisesta kunnostusojituksesta, jossa saattaa esiintyä happamia sulfaattimaita

- Jos ojien perkauksessa syntyvät maamassat koostuvat happamista sulfaattimaista, on tarpeen kalkita massat. Kun kyseessä on sulfaattimaita on kunnostusojituksessa syytä ottaa maanäytteitä ojitusmassoista ja mitata massojen kalkitustarve.

Kaivuumassojen kalkitustarpeen selvittäminen

(WIMLA projekti/ Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus/A. Bonde)

- Profiilisyvyys: Maaperäprofiilit otetaan maksimaalisen kaivuusyvyiden tasolle kokonaisrikkipitoisuuden analysoimiseksi.
- Analyysit: Maaperäprofiilista otetaan näyte kokonaisrikkipitoisuuden analysointia varten 0,5 m välein maksimaalisen kaivuusyvyiden tasolle.
- Kalkitustarve: Kalkitustarve lasketaan kokonaisrikkipitoisuuden perusteella. Kalkitustarve voidaan myös laskea asiditeetin perusteella.

Lausunto jätetystä ilmoituksesta (EPOELY/2074/2019)

- Ojitusilmoituksen tietojen perusteella Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että ojitusohjelma voi aiheuttaa sellaisia ympäristövaikutuksia, että hankkeelle on haettava lupa vesilain 5 luvun 3 §:n mukaan. Lupa haetaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta.
- Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus toteaa, että ojien perkaaminen ojitusilmoituksen mukaan voi lisätä Blemörs sundiin kulkeutuvaa kiintoainemäärää. Koska vastaanottava vesistö on samanaikaisesti matala ja suojeltu, on suuri riski, että pohja liettyy. Inventoinnissa (Wistbacka & Snickars 2000) mitattiin alhaisia pH-arvoja Börsskärladanissa, Blemörsfladanissa ja Orrskärsfladanissa, mikä osoittaa, että alueella saattaa esiintyä happamia sulfaattimaita.
- Koska Blemörs sund on herkkä lisääntyvälle kiintoaineksen kuormitukselle ja happamalle vesivalunnalle samalla kun alue on osa kevätkutuisen kalan kutualueesta, tulisi kuormitusta vähentäviä vesiensuojelutoimenpiteitä priorisoida lupahakemuksen laatimisessa niin laajasti kuin mahdollista.